



De Wondere Vogelwereld van O.C. Hoymeijer.



Venetiaanse Vos

Dhogho venenthius L 36 cm

Niet algemene, zeer plaatselijke, kleurrijke zanger. Echte urbane cultuurvolger. Verlaat zelden de stadsgrenzen, tenzij op zoek naar nieuw habitat. Prefereert steden en dorpen met een veelheid aan waterlopen, met een voorkeur voor langzaam stromende grachten. Nestelt onder bruggen, in spleten van kademuren, maar ook onder dakpannen van huizen. Deze moeten echter wel in het water staan of wel direct aan het water gelegen zijn.

Ook op de wat oudere, verwaarloosde woon-schepen kunnen broedende ‘vossen’ aangetroffen worden in de gangboorden of achter een ver-roeste bolder. Verenpak helgeel naar felgroen met diepblauwe kap en vleugelpennen. Karakteristieke sierlijke rechtovereindstaande voorhoofdspluimen, welke onder het vliegen naar achter liggen. Zie licht gebogen haaksnavel. In verhouding zeer lange staart. Vlucht vrolijk. Buitelt graag. Laat zich van grote hoogtes in spiraalbeweging vallen, om vlak boven het water weer op te stijgen.

Op een warme, zwoele zomeravond kunnen honderden vogels voor een waar spektakel zorgen. Roep hierbij, een jui-chend, schril ‘KRRrrrrri-oek KRAaaaaaiaaii-aha’.

Zang, een zeer melo-dieuze opeenvolging van

trillers en rollers, is van een eigenlijk niet te be-schrijven schoonheid, en slechts tussen de tien en twintig minuten na zonsopgang, meest van open plaats of hoge post te horen.

Grote broedkolonies in de mediterrane kust-steden; in Italië Ancona, Genua en Venetië, in Frankrijk Marseille en Sète. Door de klimaat-verandering en de daarmee samenhangende temperatuurstijging trekt de Venetiaanse Vos noordwaarts en zijn er broedgevallen gemeld in het oude centrum van Brugge en onder de brug-gen van de Amsterdamse grachten. De meest noordelijke waarnemingen zijn gedaan in Giet-hoorn. Het betreft hier waarschijnlijk enige dwalers of zomervrienden. Definitieve vestiging en broedpogingen in de nabije toekomst worden echter niet uitgesloten.

Alhoewel de ‘wateromstandigheden’ uitste-kend genoemd kunnen worden, is het almaar in-tensievere toeristenverkeer met name uit China, niet bevorderlijk voor de kansen op een gezonde populatie Venetiaanse Vossen. Overleg tussen de

plaatselijke ondernemers-vereniging enerzijds en na-tuurbelangenorganisaties anderzijds is gaande.

Volksvogelwijsheid: tot op heden geen. Onderzoek is gaande.

O.C. Hoymeijer beschrijft vogels die aan zijn brein zijn ontsproten.



De Venetiaanse Vos heeft karakteristieke voorhoofdspluimen.

Biologie Stadsexpeditie

Na de vondst van twee nieuwe soorten in het Vondelpark, licht insectenkenner Menno Schilthuizen nu verschillende ‘urban jungles’ in Amsterdam door.

Wantsen, mijten en kevers, gewoon in de stad

reportage **Monica Wesseling**
foto's **Patrick Post**

A msterdam is oorver-dovend en onrustig als altijd. Trams tin-gelen, auto-mobilisten toeteren ongeduldig,

scooters scheuren en een gettoblas-ter staat op standje gehoorschade.

Maar dan is daar die groene poort met dat bordje ‘Natuurtuin’ als mooie, impliciete belofte. De poort door. De wereld valt stil. Niets dan wat zacht gemompel. Gemurmel van sluipende lieden, van vrouwen met een netje, van mannen starend in een minivijver en serieus kijkende heren op leeftijd achter een micro-scoop. En tussen al die sluipers, staarders en kijkers loopt een man aanwijzingen te geven. “Daar is nog een potval op te graven. Lukt dat?” En ja hoor. “Die kever kun je opzui-gen. Bekijken we straks onder de microscoop wel beter.”

Menno Schilthuizen, hoogleraar kenmerkevolutie en biodiversiteit aan de Universiteit Leiden, heeft het kriskras door de kleine tuin lopend knap druk. Voor de vierde dag op rij helpt hij een groepje vrijwilligers om in een kleine week ongewervelden te verzamelen in de tuin. Doel is zo-veel mogelijk soorten springstaar-ten, pissebedden, miljoen- en dui-zendpoten, aardvlooiën, regenwor-

men, kevers, mijten, wantsen en wat dies meer zij te determineren en zo een indruk te krijgen van de biodi-versiteit van de 5000 vierkante meter grote natuurtuin. Een indruk, want niet alleen zijn de ongewervel-den slechts een onderdeel van de totale natuurlijke rijkdom (wel een groot onderdeel), de deelnemers zijn vrijwel allemaal leken. Schilthuizen: “Als we hier met kenners zouden zoeken, zouden we vermoedelijk tot zo’n duizend soorten komen. De tel-ler staat nu op dik 180 soorten. Geen gek resultaat, lijkt me.”

De concentratie en inspanning zijn er ook naar, in elk geval op dit moment. De koppen koffie en thee staan onaangeroerd op een tuintafel koud te worden, de kaas tussen een paar boterhammen wordt almaar zachter en je mag blij zijn dat nie-mand voor hagelslag koos.

Natuurlijke rijkdom

Schilthuizen vertelt ‘hoe het zo ge-komen is’. Als eigenaar van het bedrijfje Taxon Expeditions organi-seert hij expedities naar verre oor-den als Borneo. Tijdens die reizen gaan leken met hem op zoek naar ongewervelden in de hoop nieuwe soorten te ontdekken. Om duidelijk te maken dat natuurlijke rijkdom ook dicht bij huis te vinden is, orga-niseerde hij verleden jaar bij wijze van stunt een expeditie in het Am-sterdamse Vondelpark. De hoogle-raar en vooral ook entomoloog Schilthuizen: “En ja hoor, we von-den twee voor de wetenschap nieu-we soorten. Een sluipwesp (*Aphaere-ta vondelparkensis*) en een kever (*Ptomaphagus thebeatles*).